

СПОЖИВЧИЙ КОШИК ЯК ГОЛОВНИЙ ПОКАЗНИК ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПРОЖИТКОВОГО МІНІМУМУ ТА ВСТАНОВЛЕННЯ МІНІМАЛЬНОЇ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

**ЗЮКІНА Юлія, здобувач вищої освіти
спеціальність D1 Облік і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет**

Анотація: дослідження впливу споживчого кошика на розрахунок прожиткового мінімуму та значення прожиткового мінімуму для встановлення мінімальної заробітної плати в Україні

Ключові слова: споживчий кошик, прожитковий мінімум, заробітна плата, відрядна заробітна плата, погодинна заробітна плата

Споживчий кошик – це базовий набір продуктів харчування, непродовольчих товарів та послуг, які необхідні для задоволення фізичних потреб кожної людини. Він містить продукти харчування, товари та послуги, спожиті людиною за місяць або рік та поділяється на 4 категорії за віком людини: дітям до 6 років, дітям від 6 до 18 років, кошик працездатного та непрацездатного населення.

Таблиця 1 Мінімальний набір споживчого кошика працездатного українця на добу

Назва продукту	2023 р.	2024 р.	2025 р.
Хліб, г	220	277	265
Борошно, г	22	26	34
Локшина, г	11	11	11
Крупи, г	42	22	36
Твердий сир, г	36	10	25
М'ясо, г	88	66	161
Риба, г	56	36	32
Соняшникова олія, мл	14	22	32
Яйця, шт.	1	0,5	0,6

Джерело: узагальнено автором за інформацією [1,2,3]

Вартість споживчого кошика визначає прожитковий мінімум, встановлює мінімальну заробітну плату, розмір пенсій та соціальних виплат в Україні, а також допомагає сформувати державний та місцевий бюджет [3].

Прожитковий мінімум - вартісна величина достатнього для забезпечення нормального функціонування організму людини; вартісна величина споживчого

кошика. Прожитковий мінімум рахується на дітей віком до 6 років, дітей віком від 6 до 18 років, осіб, як втратили працездатність, працездатні особи. [4]

Таблиця 2 Прожитковий мінімум працездатного українця на місяць

2023 р.	2024 р.	2025 р.
2684 грн	3028 грн	3028 грн

Джерело: узагальнено автором за інформацією [5]

За даними таблиці у наш час через інфляційні процеси в країні з мінімальної заробітної платою важко мати мінімальний набір споживчого кошика, бо ціни підвищуються, а міра вартості грошей знецінюється.

Прожитковий мінімум є невід’ємною складовою не тільки економіки, а й забезпечення життєдіяльності кожної людини, оскільки він потрібен для оцінки рівня життя, формування Державного бюджету та встановлення розмірів заробітної плати в Україні. [4]

Заробітна плата – це матеріальна (грошова) винагорода, яку отримує власник робочої сили від реалізації своїх фізичних та інтелектуальних здібностей. Вона існує у двох формах: відрядна і погодинна. [6, с.121]

Відрядна – визначення вартості й ціни робочої сили залежно від розмірів створеного продукту за одиницю часу. Погодинна – визначення вартості й ціни робочої сили за умови її функціонування протягом певного робочого часу. [6, с.123]

Мінімальна заробітна плата встановлюється державою, тобто це винагорода за просту, некваліфіковану працю.

Таблиця 3 Мінімальна заробітна плата в Україні

2023 р.	2024 р.	2025 р.
6700 грн.	з 01.04.2024 по 31.03.2024 – 7100 з 01.04.2024 по 21.12.2024 - 8000	8000 грн.

Джерело: узагальнено автором за інформацією [7]

Мінімальна заробітна плата, встановлена державою на 2025 р. складає 8000 грн., але вона не є чистою. На руки під час своєї роботи працівник отримає меншу суму, оскільки з суми 8000 грн. вираховується 23% податків: ПДФО (податок на дохід фізичних осіб) – 18% та військовий збір – 5%. З урахуванням цього ми отримаємо 6160 грн. [7]

Таким чином, можемо зробити висновок, що споживчий кошик — це не просто перелік товарів і послуг. Це головна економічна категорія, що відображає фізичні потреби людини та є основою для розрахунку прожиткового мінімуму, а значення прожиткового мінімуму є ключовим для встановлення мінімальної заробітної плати, соціальних виплат та пенсій.

Література:

1. Фермер Придніпров'я: споживчий кошик українця URL: <https://gazeta-fp.com.ua/article/spozhivchij-koshik-ukrajintsya> (дата звернення: 21.09.2025)
2. Maanimo: склад споживчого кошика в Україні URL: <https://maanimo.ua/helpful/sklad-spozhivchogo-koshika> (дата звернення: 23.09.2025)
3. Abiznes: споживчий кошик в Україні: значення, особливості та нові виклики URL: <https://abiznes.com.ua/spozhyvchy-koshyk-v-ukraini-dlia-choho-vin-potriben-ta-iaak-yoho-vyrakhovuiut-356/> (дата звернення: 23.09.2025)
4. Закон України «Про прожитковий мінімум» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/966-14#Text>
5. Мінфін: прожитковий мінімум в Україні 2025 URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/wagemin/>
6. Пилипенко Г. М., Пилипенко Ю. І. Економічна теорія : навч. посіб. Дніпро : НТУ «Дніпровська політехніка», 2022. 196 с.
7. Мінфін: мінімальна заробітна плата в Україні URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/salary/min/>

***Abstract:** research on the impact of the consumer basket on the calculation of the subsistence minimum and the value of the subsistence minimum for setting the minimum wage in Ukraine*

***Keywords:** consumer basket, subsistence minimum, wages, piecework wages, hourly wages*

***Науковий керівник – ДОВГАЛЬ Олена,
д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри українознавства та суспільних наук,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв***